

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS MIŠKŲ KONSOLIDACIJAI RENGTI

Tomas SRIUBAS, Vytauto Didžiojo universitetas, Žemės ūkio akademija, Inžinerijos fakultetas, el. paštas:
sriubastomas@gmail.com

Santrauka

Miškų konsolidacija yra svarbus instrumentas, padedantis spręsti fragmentuotos miško nuosavybės problemas ir gerinti miškų valdymo efektyvumą. Straipsnyje yra nagrinėjamos problemos, susijusios su miško žemės sklypų problemomis, atsiradusios po pastarosios žemės reformos Lietuvoje. Pasinaudojant užsienio šalių patirtimis, vykdamas miško žemės konsolidacijos projektus, nagrinėjama galimybė atlikti miško konsolidacijos projektą Būdragaižio rezervato plėtrai. Norint išpirkti sklypus, kurie reikalingi rezervato plėtrai, gali reikėti sumokėti iki 2,245 mln. Eur. Tai yra didelė suma, todėl ieškoma alternatyvų. Darbe išnagrinėti su žemės konsolidacija susiję Lietuvos Respublikos teisės aktai, ir pagrindiniai žemės konsolidacijos rodikliai. Tiriamojo darbo pradžioje buvo iškeltas tikslas – įvertinti miško ūkio paskirties žemės sklypų konsolidacijos poreikį ir galimybes Anykščių rajone. Tikslui pasiekti buvo pasirinktas kokybinio tyrimo metodas – interviu. Šis tyrimo metodas buvo pasirinktas siekiant gauti išsamią informaciją apie tiriamąjį objektą, ko nebūtų įmanoma atskleisti atliekant tik kiekybinį tyrimą. Siekiant identifikuoti pagrindines problemas ir jas išspręsti, buvo: (1) išnagrinėta miškų ūkio paskirties žemės sklypų būklė Anykščių rajone; (2) išnagrinėtas žemės naudmenų kitimas Anykščių r. sav. 2011–2024 m. laikotarpiu; (3) įvertintas pasirinktos teritorijos tinkamumas miško žemės konsolidacijai atlikti; (4) atlikta miškininkų apklausa, siekiant identifikuoti problemas. Gauti rezultatai rodo, kad sėkmingam konsolidacijos įgyvendinimui būtinas savininkų bendradarbiavimas ir aiški politinė bei teisinė sistema.

Reikšminiai žodžiai: žemės konsolidacija, žemės konsolidacijos projektai, miško žemės konsolidacijos projektai, miško priežiūra, miško žemės valdymas.

Įvadas

Lietuvoje jau tris dešimtmečius trunkanti žemės reforma eina į pabaigą, tiesa, ji jau eina į pabaigą daugiau kaip dešimtmetį ir dar nėra aišku, kiek užtruks. Žemės reformos tikslai (Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymas, 1991) yra užtikrinant gamtos išteklių apsaugą, įgyvendinti asmenų teisę į žemės nuosavybę bei naudojimą įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis grąžinant neteisėtai nusavintą žemę, perduodant ar suteikiant neatlygintinai nuosavybėn bei parduodant pageidaujantiems ją pirkti, išnuomojant ar suteikiant naudotis valstybinę žemę; sudaryti teises ir ekonomines prielaidas žemės rinkai plėtoti, įgyvendinti socialinį teisingumą privatizuojant valstybinę žemę. Lietuvoje žemės reformos metu buvo atkuriamas teisinis teisingumas – atstatomas teisiškai turėtas piliečių turtas. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas žemės grąžinimui, bet ne konkurencingų ūkių suformavimui ar tinkamam gamtos išteklių apsaugos užtikrinimui. Jau dabar galima teigti, kad žemės reforma buvo vykdoma skubotai ir neapgalvotai – siekiant kuo greičiau atkurti nuosavybę. Skubotos reformos metu atsirado klaidos: sklypai neturi privažiavimo kelių arba jie yra nepatogūs, sklypai yra neracionalių formų, daug mažų sklypų, priklausančių vienam savininkui, pasiskirstę po teritoriją, ir daugelis kitų priežasčių, neleidžiančių racionaliai naudotis žemės sklypais. Smulkių privačių miško valdų fragmentacija yra vienas svarbiausių šiuolaikinės miškininkystės iššūkių. Dėl istorinių žemės reformų ir nuosavybės pasiskirstymo miškai priklauso dideliame skaičiui smulkių savininkų. Tokia struktūra dažnai apsunkina vieningą ir efektyvų miškų valdymą, todėl mokslinėje literatūroje nagrinėjami įvairūs sprendimai, įskaitant bendradarbiavimą, planavimo sistemas ir konsolidacijos principus.

M. Kurttila (2001) pabrėžia erdvinio planavimo svarbą ekologiniame miškininkystės valdyme, akcentuodamas, kad optimalus miškų išdėstymas gali padėti suderinti ekonominius ir ekologinius tikslus. Jo tyrimai rodo, kad fragmentuota nuosavybės struktūra dažnai riboja tokio optimalaus planavimo įgyvendinimą, todėl reikalingi koordinavimo mechanizmai tarp skirtingų savininkų.

Lietuvoje 2000 m. rugpjūčio – 2001 m. gruodžio mėn. buvo parengtas pirmasis, bandomasis (pilotinis) žemės konsolidacijos projektas. Dotnuvos kadastro vietovėje, Kėdainių rajone, projektas buvo vykdomas pagal Danijos maisto, žemės ūkio ir žuvininkystės ministerijos Žemės konsolidacijos skyriaus finansuojamą programą (Gudelevičius, 2009). Projekte dėmesys buvo skiriamas žemės konsolidacijos pradžiai ir tam reikalingos teisinės bazės parengimui. Tokiu būdu su užsienio ekspertų pagalba buvo pradėta kurti žemės konsolidacijos teisinė bazė.

Tyrimo tikslas – įvertinti miško ūkio paskirties žemės sklypų konsolidacijos poreikį ir galimybes Anykščių rajone.

Iškeltam tikslui pasiekti sprendžiami šie **uždaviniai**:

1. Išnagrinėti miškų ūkio paskirties žemės sklypų būklę Anykščių rajone.
2. Išnagrinėti žemės naudmenų kitimą Anykščių r. sav. 2011–2024 m. laikotarpiu.
3. Įvertinti pasirinktos teritorijos tinkamumą miško žemės konsolidacijai atlikti.
4. Atlikti miškininkų apklausą, siekiant identifikuoti problemas.

Tyrimų objektas ir metodai

Tyrimo objektas yra Anykščių rajono savivaldybės teritorija. Darbo tikslui pasiekti buvo nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymai ir teisės aktai, Lietuvos ir užsienio autorių moksliniai straipsniai, internetinių svetainių duomenys. Tyrimui atlikti buvo pasirinktas kokybinio tyrimo metodas – interviu. Interviu metu buvo renkami kokybiniai duomenys respondentams užduodant pusiau atvirus klausimus. Naudojant šį metodą buvo gaunama išsami, gilesnė informacija apie tyrimą, kurios nebūtų įmanoma atskleisti atliekant tyrimą tik kiekybiniais metodais. 2024 m. sausio – vasario mėnesiais buvo vykdoma miškininkų apklausa, gyvo pokalbio metu buvo bendraujama su 5 specialistais (viešojo, privataus ir užsienio kapitalo atstovais), turinčiais specialių žinių ir patirties šioje srityje, siekiant giliau suprasti ir identifikuoti problemas. Kadangi respondentai buvo skirtingų pusių atstovai, tai suteikė galimybę atskleisti sudėtingas socialines, kultūrines ir asmenines patirtis.

Miškų ūkio paskirties žemės sklypų būklei nustatyti buvo naudojami duomenys iš VĮ Registrų centra (žemės sklypų ribos), Valstybinės miškų tarnybos miškų kadastro duomenys bei duomenys iš www.geoportal.lt, www.anyksciuiparkas.lt (Anykščių regioninio parko riba, bei NATURA 2000 riba).

Žemės naudmenų pokyčių analizei atlikti buvo naudojami duomenys iš www.zis.lt, www.regia.lt, www.anyksciai.lt.

Duomenų analizavimas ir skaičiavimas buvo atliktas „GeoMap“, „ArcGis Pro“ ir „Microsoft Excel“ programomis, o aprašymai atlikti „Microsoft Word“ programa.

Tyrimų rezultatai ir jų aptarimas

Tyrimo objektas – Anykščių rajono savivaldybės teritorija (žr. 1 pav.). Anykščių rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas, esantis šiaurės rytų Lietuvoje, Utenos apskrityje. Anykščių rajono savivaldybė ribojasi su Kupiškio, Rokiškio, Utenos, Molėtų, Ukmergės ir Panevėžio rajonų savivaldybėmis. Savivaldybės centras – Anykščių miestas.

1 pav. Anykščių rajono geografinė padėtis (www.geoportal.lt)

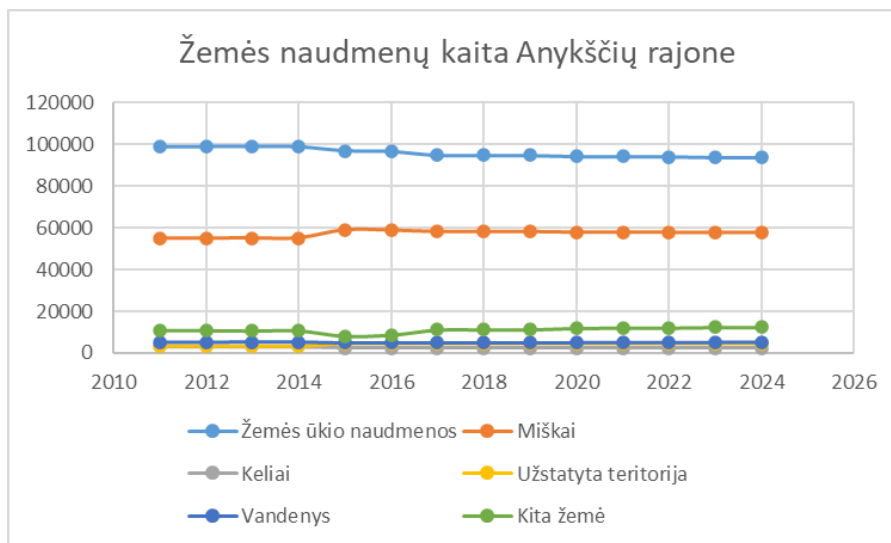
Fig. 1. The geographical location of Anykščiai District (www.geoportal.lt)

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos užimamas plotas yra 176410,84 ha. Pagal užimamą plotą Anykščių rajono savivaldybė yra didžiausia Utenos apskrityje ir šešta pagal dydį Lietuvoje. Savivaldybė suskirstyta į dešimt seniūnijų. Savivaldybei priskirtos šios gyvenamosios teritorijos: Anykščių, Kavarsko ir Troškūnų miestai, Andrioniškio, Debeikių, Kurklių, Skiemonių, Surdegio, Svėdasų, Traupio ir Viešintų miesteliai bei 758 kaimo gyvenamosios vietovės.

Nagrinėjant VĮ Registrų centro žemėlapių buvo nustatyta, kad VĮ Valstybinių miškų urėdija patikėjimo teise valdomi didelio ploto sklypai dažnu atveju yra blogai išmatuoti, dėl ko dažnu atveju atliekant besiribojančių žemės sklypų kadastrinius matavimus VĮ Registrų centras pripažįsta ir „sugadina“ šiuos žemės sklypus kaip taisytinus. Nurodytais atvejais yra matomi dideli matavimų neatitikimai. Dėl šių neatitikimų šiuo metu ir ateityje gali iškilti teisiniai ginčai dėl žemės nuosavybės, nelegalūs žemės naudojimo atvejai (dėl matavimų neteisingumo), netgi savininkai gali patirti finansinius nuostolius (jeigu sklypas yra nustatytas mažesnis nei tikrasis jo plotas).

Taip pat nagrinėjant kadastro žemėlapių, dažnai tenka susidurti su atveju, kai dideliuose VĮ Valstybinių miškų urėdija valdomuose sklypuose (miškų ūkio paskirties) yra įsiterpę maži, privatiems žmonėms priklausantys sklypai. Dažnu atveju įsiterpę privatūs žemės sklypai net neturi privažiavimo kelio iki savo sklypų. Negalima vienareikšmiškai teigti, kad yra problemų tik su valstybiniais miškais, nes problemų yra ir su privačiais miškais, su kuriais buvo padaryta daug klaidų atkuriant nuosavybę, dėl ko savininkai šiai dienai negali racionaliai naudotis turimu turtu. Negalima teigti, kad visos žemės reformos klaidos yra praeitis. Nemažai neracionalių, nepatogių gerai ūkininkauti sklypų yra suprojektuojama ir šiandien. Nagrinėjant 2024 m. parengtą Mikierių k.v. žemės reformos projektą (geoportal.lt) matyti, kad ir dabar

projektuojami VI Valstybinių miškų urėdija priklausysiantys žemės sklypai neracionalių formų, be privažiavimo kelių, labai mažo ploto sklypai. Maži sklypai yra laikomi problemineis, nes juose yra sunku ūkininkauti, neefektyvūs kirtimai bei prastos galimybės privažiuoti. Tuo tarpu privati miško valda negali būti skaidoma į mažesnių kaip 5 ha plotus (Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, 1994). Atliekant tyrimą, apžvelgta žemės naudmenų kaita Anykščių rajone nuo 2011 iki 2024 m. (žr. 2 pav.).

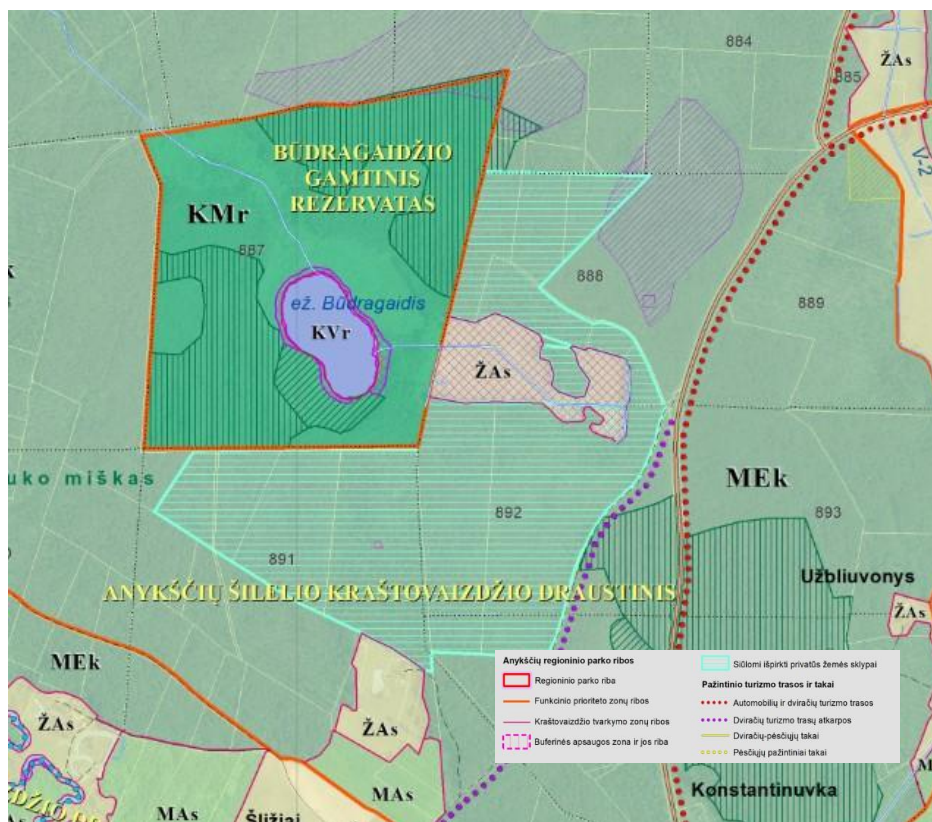

2 pav. Žemės naudmenų kaita Anykščių rajone (sudaryta autoriaus pagal Lietuvos Respublikos žemės...)

Fig. 2. Changes in Land Use in the Anykščiai District (compiled by the author based on the Land Code of the Republic of Lithuania...)

Nagrinėjant naudmenų kaitą nustatyta, kad daugiausiai ploto (ha) Anykščių rajone užima žemės ūkio naudmenos, kurių plotas nuo 2011 iki 2013 m. didėjo, o nuo 2013 iki 2024 m. mažėjo. Antri pagal užimamą rajone plotą yra miškai. Miškų plotas rajone didėjo nuo 2011 iki 2015 m., tačiau nuo 2016 iki 2024 m. miškų plotas tik mažėjo. Lietuvos Respublikos žemės fondo 2024 m. sausio 1 d. duomenimis, pagal žemės naudmenų plotą miško žemės užimamas plotas sudaro 32,74 % rajono naudmenų ploto ir nežymiai nusileidžia Lietuvos vidurkiui, kuris yra 32,91 %. 2017 m. sausio 1 d. duomenimis, miško žemės plotai sudarė 33 % rajono ploto, o Lietuvoje 33,38 % žemės naudmenų. Taigi, miško žemės plotas 2024 m. sumažėjo. Dėl ko taip atsitiko? Interviu metu su miškininkais pavyko išsiaiškinti, kad skirtingais metais buvo taikomos skirtingos duomenų rinkimo metodikos, dėl ko duomenys skiriasi ir miško žemės plotai mažėja. Dar viena nustatyta priežastis yra tai, kad žemės savininkams nežinant, jų turimuose sklypuose, dirbamos žemės plotuose nedirbamos žemės ūkio naudmenos buvo paverstos mišku, tačiau augant dirbamos žemės poreikiui (bei savininkui gavus sankcijas iš Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos) savininkai šiuos miško žemės plotus iškirto net nežinodami, kad tai miškas. Priešingai negu miško – kitos žemės plotas nuo 2011 iki 2015 m. mažėjo, tačiau nuo 2016 iki 2024 m. didėja. Galima teigti, kad šis rodiklis glaudžiai susijęs su miškais. Pirmu laikotarpiu dalis kitų naudmenų galimai buvo paversti mišku ir, priešingai, antru laikotarpiu žmonės nebevertė savo naudmenų į mišką, dėl ko padaugėjo kitos žemės plotas. Kitos žemės plotas taip pat gali didėti ir žemės ūkio naudmenų sąskaita, kai dirbamos žemės laukas užauga želdiniais. Visos kitos naudmenos didelės įtakos tyrimui neturėjo ir nagrinėjamos nebuvo, o jų pokyčius lėmė kadastrinių matavimų metu skirtingai interpretuojami teisės aktai.

Pasirinkta teritorija miško žemės konsolidacijai atlikti Šližių k., Kurklių sen., Anykščių r. sav. šalia Būdragaidžio gamtinio rezervato. Rengiant Anykščių regioninio parko planavimo schemą (Gamtos paveldo fondas, 2022), Būdragaidžio gamtinio rezervato tikslas – išsaugoti Būdragaidžio liūninio tipo ežerėlio, aplinkinių pelkių ir miškų gamtinį kompleksą; išsaugoti palankią europinės svarbos natūralių distrofinių ežerų buveinės būklę; atkurti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių, tarpinių pelkių ir liūnų ir pelkinių miškų būklę; pasiekti europinės svarbos vakarų taigos buveinių susiformavimą; išsaugoti ir palaikyti palankią dvilapio purvuolio, žvilgančiosios rištūnės, baltakaktės skėtės, šarvuotosios skėtės, akiuotojo satyro, tamsiosios šaškytės ir kitų saugomų gyvūnų, grybų ir augalų buveinių ir populiacijų būklę. Rengiant Anykščių regioninio parko planavimo schemą, nustatytas poreikis plėsti Būdragaidžio gamtinį rezervatą, kadangi dabartinis rezervato plotas (65,7 ha) yra per mažas gamtinio rezervato funkcijoms atlikti, neapima didelės gamtinio komplekso – Būdragaidžio ežero ir upelio baseino dalies. Tačiau yra problema, rezervatą supa privatūs miškų ūkio paskirties žemės sklypai ir rezervato plėtra įmanoma tik juos išpirkus. Siekiant sudaryti sąlygas Būdragaidžio gamtinio rezervato plėtrai, siūloma išpirkti rytuose ir pietuose su rezervatu besiribojančius privačius miškų ūkio paskirties sklypus 12 žemės sklypų, užimančių 67 ha, kurie pažymėti brėžinyje (žr. 3 pav.). VI Registrų centras 2022 01 01 duomenimis, šių žemės sklypų vidutinė rinkos vertė (nurodyta be miško medynų vertės, nustatyta masinio vertinimo būdu) sudaro 31,6 tūkst. Eur. Žemės sklypų nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašuose pateikiama indeksuota medynų vertė sudaro 166,6 tūkst. Eur. Tuo tarpu pagal medynų rodiklius ir 2022 m. vidutines medienos rinkos kainas paskaičiuota medynų pirmo ardo tūrio vertė siekia 2,213 mln. Eur. Taigi, bendra siūlomų išpirkti žemės sklypų vertė gali siekti nuo 198,2 tūkst. iki 2,245 mln. Eur.

3 pav. Ištrauka iš Anykščių regioninio parko planavimo schemos (www.tpdriis.lt)
 Fig. 3. Excerpt from the planning scheme of Anykščiai Regional Park (www.tpdriis.lt)

Kadangi tai yra ganėtinai didelė pinigų suma ir valstybė šiai dienai yra nepasirengusi išpirkti sklypų, tai susidariusiai situacijai spręsti yra siūloma rengti konsolidacijos projektą. Tai būtų gerokai pigesnis variantas. Interviu metu šis pasiūlymas susilaukė skirtingų nuomonių. Valstybinės miškų tarnybos ir saugomų teritorijų direkcijos atstovai pritarė šiai idėjai, kaip vienam iš galimų sprendimo būdų. VĮ Valstybinių miškų urėdija atstovai liko nešališki, kadangi idėja nėra bloga, tačiau argumentuoja, kad jiems reikės atiduoti prižiūrėtus miškus, o būsimą rezervato teritoriją jiems bus priskirta prižiūrėti ir greičiausiai bus perduota iš savininkų prastos būklės. Visiškai priešinga nuomonė yra privačių miškų savininkų atstovų, kurie teigia, kad konsolidacijos projekto variantui nepritartų, kadangi atliekant šį projektą iš 12 esamų sklypų, kiekvienas esamo sklypo bendrasavininkas norėtų turėti atskirą sklypą ir būtų pasiektas visiškai priešingas variantas – vietoje sklypų stambinimo atsirastų dar daugiau smulkesnių sklypų.

Išvados

1. Išnagrinėjus miškų ūkio paskirties žemės sklypų būklę Anykščių rajone nustatyta, kad valstybinės žemės sklypai yra blogai išmatuoti, juos reikia permatuoti, tačiau tam nėra numatyta lėšų. Taip pat yra suprojektuota daug mažų (iki 1 ha) miškų ūkio paskirties valstybinių sklypų.
2. Išnagrinėjus žemės naudmenų kitimą Anykščių r. sav. 2011–2024 m. laikotarpiu nustatyta, kad žemės ūkio naudmenų ir miško žemės plotas šiuo laikotarpiu mažėjo, o kitos žemės plotas didėjo. Galima teigti, kad ateityje kitos paskirties žemės naudmenos pavirs į miško žemę ir taip padidės miško žemės plotas.
3. Įvertinus pasirinktos teritorijos potencialą miško žemės konsolidacijos projektui atlikti, nustatyta, kad projektą atlikti galima, tačiau rezultatas gali būti abejotinas. Šiuo metu yra daugiau žemės sklypų savininkų negu šiuo metu yra sklypų.
4. Atlikus miškininkų apklausą buvo identifikuotos problemos: visi apklaustieji labai blogai vertina įvykusią žemės reformą, o žemės konsolidacijos projektų rengimą mato kaip vieną iš reformos klaidų taisymo būdų; miško žemės konsolidacijos projektai žmonėms būtų kaip galimybė išsikelti miško žemės plotus iš saugomų teritorijų, kurios nustatytos žmogui atsiėmus nuosavybę; norint rengti konsolidacijos projektus, reikia keisti LR Miškų įstatymą, pagal kurį privačiam žmogui yra geriau turėti daug smulkių sklypų negu vieną didelį; šiuo metu galiojanti miško įveisimo kryptis yra žalinga kitoms sritims, kai miškai yra įveisiami bet kokia kaina, t. y. ant kelių, melioracijos rinktų ir pan.

Literatūra

1. Dapkus, R. (2007). *Žemės konsolidacija kaip vienas esminių kaimiškųjų regionų subalansuotos plėtros veiksnių*. Kaunas: Kauno technologijos universitetas ir Lietuvos žemės ūkio universitetas.
2. Dubovičienė, I. (2021 m. sausio 13 d.). *Žemės tvarkymo problemų ratas nesiaurėja*. Nuskaityta iš skrautas.lt: <https://www.skrastas.lt/musu-zeme/zemes-tvarkymo-problemu-ratas-nesiaureja>.

3. Į privataus miško valdą - tik sraigtasparniu? (2017 m. gegužės 30 d.). Prieiga per internetą: <https://www.manoukis.lt/naujienos/aplinka-miskai/i-privataus-misko-valda-tik-sraigtasparniumanoukis.lt>
4. Gamtos paveldo fondas (2023). Anykščių regioninio parko planavimo schema. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas. Prieiga per internetą: https://www.gpf.lt/uploads/pav/Anyksciu%20RP/Anyksciu_RP_sprendiniai_Aiskinamasis_rastas.pdf
- 5.
6. Gudelevičius, M. (2009). *Lietuvoje rengtų žemės konsolidacijos projektų patirtis*. Magistrantūros studijų baigiamasis darbas. Lietuvos žemės ūkio universitetas. Akademija,
7. Kurttila, M. (2001). The spatial structure of forests in ecological planning. Nuskaityta iš sciencedirect.com: [https://doi.org/10.1016/S0378-1127\(00\)00343-1](https://doi.org/10.1016/S0378-1127(00)00343-1).
8. Lietuvos erdvinės informacijos portalas. Prieiga per internetą: <https://www.geoportal.lt/map/>.
9. Lietuvos Respublikos miškų įstatymas. 2026. Teisės aktų registras, i. k. 0941010ISTA0001-671. [interaktyvus]. [žiūrėta 2026-02-17]. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.5D6D055CC00C/asr>.
10. Lietuvos Respublikos žemės įstatymas. 2026. Lietuvos Respublikos miškų įstatymas. 2026. Teisės aktų registras, i. k. 0941010ISTA0001-446. [interaktyvus]. [žiūrėta 2026-02-17]. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.CC10C5274343/asr>.
11. M-GIS. Geoinformacija apie miškus. Prieiga per internetą: <https://kadastras.amvmt.lt/portal/apps/webappviewer/index.html?id=42967a7ae33848a6ad8a577a70307607>
12. Rengiami teritorijų planavimo dokumentai (TPDRIS). Prieiga per internetą: <https://map.tpdri.lt/tpdri-gis/index.jsp?action=tpdriPortal>
13. Pašakarnis, G. (2015). Ko verta Lietuvoje vykstanti konsolidacija? *Žemėtvarka ir hidrotechnika*, 54-60.
14. Pašakarnis, G. (2016 m. sausio 9 d.). *Kad nauji žemės konsolidacijos projektai netaptų riboženklų atnaujinimo projektais*. Savivaldybių žinios, 2.
15. Pašakarnis, G. (2016). Žemės konsolidacija - neišnaudota Lietuvos galimybė. *Keliai ir tiltai*, 9.
16. Ramoškaitė, A. (2004 m. kovo 18 d.). Žemės reformos eiga. Nuskaityta iš Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. Prieiga per internetą: <https://zum.lrv.lt/lt/naujienos/zemes-reformos-eiga>.
17. Regionų geoinformacinės aplinkos paslauga. Prieiga per internetą: <https://regia.lt/map/regia2>.
18. Seimas, L. R.-A. (1991 m. liepos 25 d.). Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymas. Vilnius.
19. <https://vstt.lrv.lt/lt/naujienos/pradedamos-rengti-anyksciu-kurtuvenu-ir-zagares-regioniniu-parku-planavimo-schemas/>.
20. Žemės išteklių stebėsenos informacinė sistema. Prieiga per internetą: <https://zisis.lt/statistika/zemes-fondo-duomenys-ir-zemelapiai/>.

THE POTENTIAL OF ANYKŠČIAI DISTRICT MUNICIPALITY FOR FOREST CONSOLIDATION

Abstract

Forest consolidation is an important tool for addressing the problems of fragmented forest ownership and improving the efficiency of forest management. This article examines the issues related to forest land parcels that have arisen following the recent land reform in Lithuania. Drawing on the experiences of other countries in implementing forest land consolidation projects, the article examines the possibility of carrying out a forest consolidation project for the expansion of the Būdragaidžis Reserve. To purchase the plots needed for the reserve's expansion, it may be necessary to pay up to 2.245 million euros. This is a large sum, so alternatives are being sought. This study examines the laws of the Republic of Lithuania related to land consolidation, as well as the key indicators of land consolidation. At the beginning of the research, the objective was set to assess the need for and possibilities of consolidating forest land plots in the Anykščiai district. To achieve this goal, a qualitative research method—interviews—was selected. This research method was chosen to obtain detailed information about the subject of the study, which would not be possible to uncover through quantitative research alone. In order to identify the main problems and address them, the following steps were taken: (1) the condition of forest land plots in the Anykščiai District was analyzed; (2) changes in land use in the Anykščiai District Municipality during the 2011–2024 period were analyzed; (3) the suitability of the selected territory for forest land consolidation was assessed; (4) a survey of foresters was conducted to identify problems. The results indicate that successful implementation of consolidation requires cooperation among landowners and a clear political and legal framework.

Keywords: land consolidation, land consolidation projects, forest land consolidation projects, forest maintenance, forest land management.